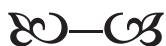

Результатами вивчення інтродукованих сортів груші різного походження встановлено, що найбільш адаптованими до кліматичних умов вирощування та високопродуктивними є сорти осіннього строку досягання Сонатіна та Говерла і зимові Львівський сувенір, Яблунівська, Роксолана та Стрийська. На підщепі айва МА та при щільності насаджень 1000 дерев на 1 га виділені сорти забезпечують 22,8-40,8 т плодів з 1 га. Підтверджена стійкість виділених сортів до парші, що дає можливість зменшити навантаження пестицидами на зовнішнє середовище.

УДК 631.52:634.23

Шкіндер-Барміна А.М.

Інститут зрошуваного садівництва імені М.Ф.Сидоренка НААН

ПЕРСПЕКТИВНИЙ СОРТ ВИШНІ СІЯНЕЦЬ ТУРОВЦЕВОЇ

Дюки або вишнево-черешневі гібриди характеризуються позитивними якостями обох порід: високою врожайністю (25-45 кг/дер.), зимо- та посухостійкістю, стійкістю квіток до весняних приморозків, стійкістю до ураження грибними хворобами. Плоди таких сортів великі та дуже великі (від 5,5 до 8,5 г), з діапазоном забарвлення від жовто-рожевого до темно-червоного та майже чорного, приємнимного кисло-солодкого смаку. Плоди дюків можуть вживати й люди із підвищеною кислотністю шлунка та яким заборонено споживати плоди вишні у великій кількості. Вони придатні не тільки для виготовлення традиційних продуктів переробки, а й вживання як десерт, адже споживання плодів вишні є профілактикою малокрів'я, гіпертонії, зміцнює капілярні судини.

Селекційна робота зі створення нових сортів вишні та вишнево-черешневих гібридів в Інституті зрошуваного садів-

ництва імені М.Ф.Сидоренка НААН була розпочата М.Т. Оратовським з 1933 р. та продовжена з 1966 р. селекціонерами М.І. Туровцевим та В.А. Туровцевою. В селекційній роботі використовувалися такі методи: міжсортова та міжвидова гібридизація, індукований мутагенез, цитогенетичний метод підбору вихідних форм, мейотична поліплоїдія, біофізичний метод фракціонування пилку та інші. В результаті проведеної роботи до Державного реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні, занесено 18 сортів селекції інституту: Мелітопольська десертна, Воспоминаніє, Взгляд, Встреча, Відродження, Гріот мелітопольський, Ерудитка, Змінщиця, Згода, Ігрушка, Любітельська, Нотка, Примітна, Ожиданіє, Ранній десерт, Солідарність, Спутниця, Шалуня, які складають 81% від усіх районованих сортів вишні станом на 2012 р.

Селекційна робота по створенню нових сортів вишні й дюків продовжується і залишається актуальною в умовах змін клімату. Виділені нові перспективні елітні форми Мелітопольська радість, Нарядна, Рассвет, Амулет, Мелітопольська пурпурна, Мелітопольська новинка, Сіянець Туровцевої, які здатні давати щорічний урожай високої якості. В умовах ринконкової економіки найбільшого значення (з урахуванням інших господарсько цінних ознак) набуває якість плодів. Саме великоплідністю та стійкістю до моніліозу вирізняється перспективний сорт Сіянець Туровцевої. Наводимо опис цього сорту.

Сіянець Туровцевої – середньостиглий вишнево-черешневий гібрид, отриманий від запилення у 1972 р. сорту вишні Гріот Подбельський сумішню пилку сортів черешні Мелітопольська чорна + Ізюмна. Автори – В.А. Туровцева, М.І. Туровцев, А.М. Шкіндер-Барміна.

Дерево сильноросле, швидкоростуче. Крона широкооувальна, піднесена, середньої густоти. Тип плодоношення змішаний (на букетних гілочках та однорічних пагонах). На підщепі сіянці вишні магалебської у плодоношення вступає на 4-й рік після садіння в сад.

Сорт характеризується стійкістю до моніліозу – в епіфітотійний рік ураження до 1 бала. Зимостійкість та посухостійкість сорту добра. Сорт самобезплідний.

Середня врожайність у 9-10-річному віці становить до 25-32 кг з дерева, а максимальна – до 39 кг. В умовах м. Мелітополь період формування плодів триває 53 дні. Плоди досягають 26-28 червня.

Плоди великі, масою 6,0-7,4 г, округлі. Відрив плодоніжки від плода сухий. Забарвлення плода темно-червоне. М'якоть темно-червона, ніжна, соковита. Сік червоний. Смак кисло-солодкий. Кісточка масою 0,4 г, округла, вільна. У плодах міститься 19,1% сухих речовин, 11,0-12,3% цукрів, 1,20% кислот та 9,2 мг/% аскорбінової кислоти. Дегустаційна оцінка свіжих плодів – 4,6-4,9 бала. Сорт універсального призначення.

На вишнево-черешневий гібрид Сіянець Туровцевої подано заяву про визнання прав на сорт.

УДК 631.1

Шпак З.С., Загинайло М.І.

*Український інститут експертизи сортів рослин,
ім. Київ, вул. Генерала Родимцева, 15, 03041,
e-mail: shpak@sops.gov.ua*

НАЦІОНАЛЬНІ СОРТОВІ РЕСУРСИ СОНЯШНИКУ

Сортові ресурси є одним із головних пріоритетів держави. Вони являють собою продукт інтелектуальної діяльності значної частини суспільства – генетиків, селекціонерів, фізіологів, імунологів і сортовипробувачів.

Впровадження сортів у виробництво сприяло розвитку культури соняшнику в світовому масштабі. На теперішній час в Україні під соняшником зайнято близько 4,5млн.га посівної